

PÕLLUMAJANDUSE REGISTRITE
JA INFORMATSIOONI AMET

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

ABIKS TAOTLEJALE

Eesti maaelu arengukava 2014–2020 Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus 2022

Taotluste vastuvõtt 2. mai – 17. juuni

Tallinn
Tartu
2022

SISUKORD

1. Eesti maaelu arengukava 2014-2020 pindala- ja loomapõhised toetused 2022. aastal.....	3
2. Poolloodusliku koosluse hooldamise (PLK) toetus	3
2.1. Toetusõiguslikkuse nõuded taotlejale.....	4
2.2. Toetusõiguslik (hoolduskõlblik) poollooduslik kooslus	4
2.3. Nõuetele vastavus	7
2.4. PLK toetuse baasnõuded	7
2.5. Toetatavad tegevused	7
2.6. Toetuse ühikumäärad.....	13
3. Kohustus	13
3.1. Kohustuse üleandmine.....	14
3.2. Kohustuse suurendamine.....	15
3.3. Kohustuse asendamine	15
4. Taotlemine	15
4.1. Kliendiks registreerumine ja kliendiandmete muutmine.....	16
4.2. Taotluse täitmine ja esitamine e-PRIAs	17
4.3. Taotluse lisadokumentide esitamine.....	19
4.4. Taotlusel esitatud andmete muutmine	19
4.5. Taotluse tagasivõtmine	20
4.6. Põllumajandusliku majapidamise/ettevõtte üleandmine pärast toetuse taotluse esitamist	21
4.7. Vääramatu jõud ja erandlikud asjaolud	21
4.8. Kohustuse jätkamine taotleja surma korral	22
5. Taotluse kontrollimine.....	22
5.1. Halduskontroll	22
5.2. Kohapealne kontroll	23
6. Toetuse vähendamine	24
6.1. Toetuse vähendamine pindalade erinevuse tõttu	24
6.2. Toetuse vähendamine baas- ja toetatavate nõuete rikkumise eest.....	24
6.3. Toetuse vähendamine juhul, kui taotleja ei ole deklareerinud kogu maakasutust	25
6.4. Toetuse vähendamine nõuetele vastavuse süsteemi nõuete rikkumise tõttu	25
7. Toetuse määramine või taotluse rahuldamata jätmine	26
8. Toetuse maksmine.....	26
9. Otsuse vaidlustamine	27
10. Toetuse tagasinõudmine	27
11. Toetuse saamisest ja kasutamisest teavitamine.....	27
12. Toetuse aluseks olevad õigusaktid	28
12.1. Eesti õigusaktid	28
12.2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu ning Komisjoni määrused	28
12.3. Muud toetuse menetlemisel aluseks olevad dokumendid	29

1. Eesti maaelu arengukava 2014-2020 pindala- ja loomapõhised toetused 2022. aastal

13. veebruaril 2015. aastal kiitis Euroopa Komisjon heaks [Eesti maaelu arengukava 2014-2020](#) (edaspidi MAK).

2022. aastal saab taotleda järgmisi MAK pindala- ja loomapõhiseid toetusi (maaeluministri 1. märtsi 2022. a määrus nr 10 „[2022. aastal „Eesti maaelu arengukava 2014-2020” alusel antavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika kohased maaelu arengu toetused](#)“):

1. Põllumajanduse keskkonna- ja kliimameede ehk põllumajanduslik keskkonnatoetus:
  - 1.1. Keskkonnasõbraliku majandamise (KSM) toetus
  - 1.2. Piirkondlik mullakaitse (MULD) toetus
  - 1.3. Piirkondlik veekaitse (VESI) toetus
  - 1.4. Keskkonnasõbraliku aianduse toetus: keskkonnasõbraliku puuvilja- ja marjakasvatuse (KSA) toetus ning keskkonnasõbraliku köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimikasvatuse ning maasikakasvatuse (KSK) toetus
  - 1.5. Kohalikku sorti taimede kasvatamise (SORT) toetus
  - 1.6. Ohustatud tõugu looma pidamise (OTL) toetus
  - 1.7. Poolloodusliku koosluse hooldamise (PLK) toetus
2. Mahepõllumajandusele ülemineku toetus ja mahepõllumajandusega jätkamise (MAH) toetus
3. Loomade heaolu (LHT) toetus
4. Natura 2000 alal asuva põllumajandusmaa kohta antav (NAT) toetus
5. Natura 2000 erametsamaa (NAM) toetus

Käesolev „Abiks taotlejale” käsitleb poolloodusliku koosluse hooldamise toetuse taotlemiseks vajalikku infot.

2. Poolloodusliku koosluse hooldamise (PLK) toetus

Maaeluministri 22. aprilli 2015. a määrus nr 38 „[Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus](#)“ (edaspidi PLK määrus) kehtestab PLK toetuse andmise tingimused ja korra.

Toetuse üldeesmärk on parandada poollooduslike koosluste ja nendega seotud liikide seisundit, sealjuures parandada poollooduslike koosluste hooldamise kvaliteeti ja suurendada hooldatavate alade pindala ning põllumajandusloomade abil hooldatavate poollooduslike koosluste osa; säilitada ja suurendada elurikkust ja maastikulist mitmekesisust.

[ELi loodusdirektiivi \(92/43/EMÜ\)](#) kohaselt tuleb säilitada või taastada kõigi üle-euroopaliselt ohustatud liikide ja elupaigatüüpide soodne seisund. Poollooduslikud kooslused on olulised loodusliku mitmekesisuse säilitamisel. Hinnanguliselt vajab Eesti kaitstavatel aladel säilitamist 60 000 ha erinevaid niidukooslusi.

NB! Olulised muudatused määruses:

- **2022. aastast võetakse PLK toetuse taotlusi vastu uues e-PRIAs!**
- **2022. aastast ei kooskõlasta Keskkonnaamet (edaspidi KeA) PLK toetuse taotlusi e-PRIAs enam taotlusperioodi käigus.** Taotleja näeb KeA poolt PRIA-le edastatud PLK toetuse taotlemise seotud infot e-PRIAs alates toetuse taotlemise perioodi algusest.

- Taotlemise perioodi alguseks on taotlejal e-PRIAs olemas teave poolloodusliku koosluse tüübi, numbri, koosluse pindala ja piiri, hooldamise kuupäeva ning hooldamise viisi kohta. Samuti on olemas info konkreetsele alale kehtivatest lisa- ja eritingimustest, kui need tingimused on kooslusele KeA poolt määratud. Taotleja peab e-PRIAs kinnitama, et nõustub KeA poolt määratud lisa- ja eritingimustega. Kui poollooduslikule kooslusele on võimalik taotleda liigikaitseks olulistel rannaaladel esinevate poollooduslike koosluste täiendava hooldamise lisatoetust, siis on ka see info taotlejale e-PRIAst kättesaadav.

Sarnaselt 2021. aastaga kehtivad ka 2022. aastal PLK toetuse saamiseks järgmised tingimused:

- Taotlejad, kellel puudub kehtiv 5-aastane PLK kohustus, saavad 2022. aastal võtta 1 kalendriaasta pikkuse kohustuseperioodiga PLK kohustuse.
- Kehtivat 5-aastast kohustust saab suurendada kuni 15% esimese kohustuseaasta kohustuse aluse maa pindalast. Sel juhul kohustuseperioodi pikkus ei muutu. Kohustuse suurendamisel üle 15%, algab uus kohustus, mille kestus on 1 kalendriaasta.
- PLK 1-aastase kohustuse puhul ei saa heas seisus ja vähese tootlikkusega loopealset jätta kohustuseaastal hooldamata.
- PLK 1-aastase kohustuse puhul tuleb KeA korraldataval PLK hooldamise koolitusel osaleda hiljemalt taotluse esitamise aasta 1. oktoobriks.
- Kehtiva 5-aastase MULD või MAH kohustuse saab osaliselt või täielikult asendada PLK kohustusega. Kohustuse asendamisel peab taotleja võtma PLK toetuse 1-aastase kohustuse. Kui kohustuse asendamisel on taotlejal 5-aastane PLK kohustus eelnevalt olemas, liidetakse asendatud kohustuse aluse maa pindala taotleja olemasoleva kohustuse aluse maa pindalaga, ning taotleja peab võtma uue 1-aastase PLK kohustuse.

2.1. Toetusõiguslikkuse nõuded taotlejale

PLK toetust saab taotleda füüsiline isik, juriidiline isik või juriidilise isiku staatusega ühendus. Kõik toetuse taotlejad peavad olema kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse (edaspidi register).

2.2. Toetusõiguslik (hoolduskõlblik) poollooduslik kooslus

PLK toetust võib taotleda vähemalt 0,10 hektari suuruse hoolduskõlbliku poolloodusliku koosluse või selle osa kohta, mis on kantud keskkonnaregistrisse ning asub [looduskaitseaduse § 4 lõike 1 punktides 1, 2, 4 ja 5 nimetatud kaitstaval loodusobjektil](#). Toetust saab taotleda tingimusel, et taotleja kasutab maad õiguslikul alusel, s.t on maa omanik või omab kehtivat rendilepingut. Nõue kehtib kõikide pindalapõhiste toetuste taotlemisel.

PLK toetust saab taotleda vaid sellisele poollooduslikule kooslusele, mis on hoolduskõlblik. Hoolduskõlblik poollooduslik kooslus on kaetud niidutaimestikuga ning on hooldatav niitmise ja niite kokkukogumise või karjatamise teel. Alal peab domineerima niidutaimestik. Taimestikuta alad võivad olla hajusalt üle ala - kui vastav ala on suurem kui 0,05 ha, arvatakse kogu see osa toetusõiguslikust pinnast välja.

Hoolduskõlblik ei ole ala, kus [PLK määrusest](#) tulenevate hooldamismeetmetega ei ole enam hooldamise eesmärkide saavutamise võimalik ning kus selliste eesmärkide saavutamise eeldab juba ala taastamist (milleks on ette nähtud omaette meetmed ja toetuse taotlemise võimalused).

Poollooduslik kooslus, kus niidutaimestik ei domineeri, loetakse toetusõiguslikuks vaid sellisel juhul, kui alal on taastamistööd korrektselt lõpetatud ja on loodud tingimused niidutaimestiku taastamiseks kiireimal viisil. Taastamistööd loetakse lõppenuks, kui ala vastab vähemalt [loodushoiutoetuse määruses](#) sätestatud taastamise tingimustele - maha ei ole jäänud raidmeid diameetriga üle 5 cm ja pikkusega üle 50 cm ning kändud on lõigatud võimalikult madalalt, mitte kõrgemalt kui 15 cm maapinnast; loopealsel taastamistööde lõppemisel on kadakate ja muu puittaimestiku liituvus maksimaalselt 0,3; puisniidu ja puiskarjamaa taastamistööde lõppemisel ei ületa liituvus 0,6, sealhulgas põõsarinde liituvus on kuni 0,2.

Nende alade puhul, kus on hiljaaegu lõppenud taastamistööd, tuleb silmas pidada, et toetust saab taotleda juhul, kui seal on võimalik teha [PLK määruse](#) kohaseid tegevusi - ala niidetakse ja niide kogutakse kokku või karjatatakse - see tähendab, et loomad on, millest toituda.

Kogu kohustuseperioodi jooksul tuleb taotlejal tagada selline ala hooldamine, et ala säiliks hooldatavana ja elupaiga seisund ei halveneks. Taotleja peab vajaduse korral kohustuseperioodi vältel harvendama puid-põõsaid ja tõrjuma võsa ning pilliroogu.

Kadakatega poollooduslikku kooslust ei loeta toetusõiguslikuks, kui puittaimede liituvus on suurem kui 0,5. Erandina on abikõlblikud vaid sellised üle 0,5 liituvusega kadakatega niidualad, kus kadakad või muu puittaimestik on tüvedena, nii et alal on ülepinnaliselt olemas niidutaimestik, sealjuures on niidule omane rohustu olemas ka kadakate all; ala on takistusteta ülepinnaliselt hooldatav, seal ei esine tihedaid kadakatukkasid ja lehtpuuvõsa puudub. Sellisel alal aitavad kadakad tagada söödabaasi loomadele - kadakate raiumisel oleks heina tootmine väiksem.

Toetusõigusliku pinna osaks on üle 0,5 liituvusega puittaimestikuga tukad juhul, kui need ei ole suuremad kui 0,05 hektarit. Siiski tuleb silmas pidada, et kogu ala liituvus koos vastavate kuni 0,05 hektari suuruste tukkadega ei ületaks 0,5. See tähendab, et kui jagada kuni 0,05 hektari suurused tihedamad tukad kogu ala peale laiali, peab ka sellisel juhul jääma kogu ala liituvus alla 0,5. Seega, kui kogu ala üldine liituvus on 0,3-0,4, siis üle 0,5 liituvusega tihedaid kuni 0,05 hektari suuruseid tukkasid ei saa olla palju, sest vastasel juhul ületatakse kogu ala lubatud liituvust.

Toetusõiguslik on selline puisniit ja puiskarjamaa, kus on valdavalt niidutaimestik või kus on taastamistööd lõppenud ja on loodud tingimused niidutaimestiku kujunemiseks.

Puisniidu ja puiskarjamaa puurinde liituvus (võrade projektsioonide osakaal maapinnal) on tavaliselt 40-60%, kuid see võib oluliselt erineda niiduti ja ka ühe niidu piires. Liituvus (koos suurte põõsastega, näiteks sarapuudega) ei tohiks olla suurem, vastasel juhul on pärsitud niidutaimede areng ja maapinnal hakkab domineerima hõre, metsaliikidest dominantidega taimkate. Keskmise puurinde liituvus ei tohi mingil juhul langeda ka alla 10-20%, sest sel juhul kaob neile omane mikrokeskkond. Heas seisundis puisniidul ei tohi põõsarinde liituvus eraldi võetuna ületada 20%. Põõsarinde kasvamine üle selle viitab puisniidu looduskaitse väärtuse halvenemisele.

Puisniite ja puiskarjamaid iseloomustab lagedamate (sageli üksikute vanade puude ja põõsastega) niidulaikude vaheldumine erineva tihedusega puude rühmadega.

Puiskarjamaadega väga sarnased on karjatatavad metsad. Nende eristamisel võetakse aluseks rohttaimestiku iseloom. Karjatatavate metsade rohuline sarnaneb metsale omase rohttaimestikuga. Puiskarjamaadel domineerivad aga niiduliigid, sealjuures kasvab karjamaade

umbrohte (näiteks tuliohakas) või vähem väärtuslikke, kuid vastupidavamaid heintaimi (näiteks luht-kastevars).

Toetusõiguslik ei ole pind, mis on jäänud püsivalt (st vähemalt kahel järjestikusel aastal) puuriida, kasutusest väljas oleva tehnika või muu seesuguse alla. Taolised objektid takistavad enda alla jääva pinna põllumajanduslikku kasutust ja seetõttu selliste alade eest toetust ei maksta.

PLK toetusõigusliku maa hulka arvatakse järgmised elemendid ja objektid:

- 1) põllumajandusministri 14.01.2015. a määruse nr 4 „[Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded](#)“ (edaspidi HPK määrus) § 3 lõigetes 3-5 ja 7-10 nimetatud maastikuelemendid. Nendeks võivad olla puude rida, puude või põõsastega hekk, kiviaed, kaitstav looduse üksikobjekt, kinnismälestis ja kaardistatud pärandkultuuriobjekt;
- 2) maa, millel asub kiviaed, heinaküün või loomade varjualune;
- 3) kuni kahe meetri laiused maastiku joonelemendid;
- 4) kuni 0,05 hektari suurused puude ja põõsastega kaetud alad, kus puudub niidutaimestik, kuid mis on seotud traditsioonilise põllumajandustegevusega või keskkonnaalaste eesmärkide saavutamisega;
- 5) kuni 0,05 hektari suurused väikeveekogud ja taimestikuta alad. Väikeveekogude ja taimestikuta alade maksimaalne suurus ei kehti rannaniitude puhul. Seal on toetusõiguslikud kõik taimestikuta ala osad, näiteks soolakud, veelombid, lõukad ja teised rannaniidule iseloomulikud rannikuelupaigad olenemata pindalast. Siiski tuleb silmas pidada, et toetust makstakse hooldustegevuse elluviimiseks, st toetusega kompenseeritakse poolloodusliku koosluse niitmise ja karjatamisega kaasnev saamata jäänud tulu ja täiendav kulu ning seepärast peaks suurema osa taotletavast alast moodustama [PLK määruse](#) § 5 lõikes 4 nimetatud hoolduskõlbliku maa kriteeriumitele vastav ala;
- 6) rannaniidul kõik sellised ala osad, kus taimestik puudub, olenemata ala osa suurusest, välja arvatud taimestiku piirist mere poole jäävad liiva- ja kliburannad;
- 7) roostik, mida on viimase aasta jooksul niidetud või karjatatud [PLK määruse](#) § 10 lõike 3 kohaselt. Kui roostik on rohkem kui aasta majandamata, roog on puitunud ning maapinnale on moodustunud roomatt, siis selline ala ei ole toetusõiguslik;
- 8) pinnasteed, mis on üle 50% ulatuses kaetud niidutaimestikuga ning mida hooldatakse niitmise või karjatamise teel. Pinnasteed tuleb taotlejal iga-aastaselt hooldada. Kui pinnastee on kaetud niidutaimestikuga, aga seda ei hooldata, siis selline pinnastee ei ole toetusõiguslik.

Mis toetusi saab või ei saa taotleda samale pinnale?

- PLK toetust ei või taotleda maa kohta, millele taotletakse teisi MAK alusel antavaid pindalatoetusi (põllumajanduslikud keskkonnatoetused, MAH toetus, NAT toetus ja NAM toetus).
- PLK toetust ei või taotleda puiskarjamaa, karjatatava puisniidu ja kadakatega niidu kohta, millele taotletakse [ühtset pindalatoetust](#) (ÜPT).
- Niidetavale puisniidule, muule niidule ja liigikaitsealiselt olulistel rannaaladel esinevatele poollooduslikele kooslustele saab täiendavalt taotleda [ÜPT toetust](#) selles ulatuses, mis vastab ÜPT tingimustele ja kuhu on moodustatud põllumassiiv.

Näiteks ei vasta üldjuhul puisniidud ÜPT saamise tingimustele, kuna hektari kohta on puid rohkem kui 50. Kui aga puisniidu sisse jääb vähemalt 0,30 hektari suuruseid lagedamaid põllumajandusmaa osasid, mis vastavad ÜPT saamise tingimustele, siis nende kohta on võimalik täiendavalt taotleda ÜPTd.

Niidetavale puisniidule, muule niidule ja liigikaitiselt olulistel rannaaladel esinevatele poollooduslikele kooslustele saab taotleda ÜPT toetust vaid juhul, kui on tegemist sama taotlejaga. Lubatud ei ole selline olukord, kus ühe ja sama pinna kohta taotlevad toetust erinevad isikud. Näiteks taotleb PLK toetust rentnik ja ÜPTd maaomanik - sama ala kohta erinevaid toetusi taotledes peab olema tegemist sama taotlejaga.

2.3. Nõuetele vastavus

Toetuse saaja peab täitma kohustuseperioodi jooksul oma põllumajanduslikus tegevuses ja kogu põllumajandusliku majapidamise maal [HPK määruses](#) sätestatud nõudeid ning [kohustuslikke majandamisnõudeid](#) (KM). Nõuetele vastavuse süsteemi kohta saab täpsemat infot PRIA kodulehe [nõuetele vastavuse](#) lehelt.

2.4. PLK toetuse baasnõuded

Taotlejal tuleb täita järgmisi baasnõudeid:

1) Poollooduslikku kooslust ei tohi kahjustada.

Kahjustamiseks loetakse taimkatte (rohukamara) hävitamist ja kooslusele mitteomase liigilise koosseisu kujundamist. Keelatud on väetamine, taimekaitsevahendite kasutamine, mullaharimine, metsa istutamine, maapõue kasutamine, loata ehitiste püstitamine või laiendamine, sh tiigi jm veekogu ning maaparandussüsteemi rajamine, v.a juhul, kui tegevus on kooskõlas [looduskaitseadusega](#).

2) Taotleja peab kandma andmed majapidamise põllumajandusmaal tehtud tegevuste kohta [veeseaduse](#) alusel peetavasse põlluraamatusse.

3) Poolloodusliku koosluse alal, kuhu toetust taotletakse, peab olema kohapeal visuaalselt tuvastatav piir.

Näiteks võib looduslikuks piiriks lugeda kraavi, jõge, teed, järve ja põhikaardi kõlviku piiri. Tehislikuks piiriks loetakse eelkõige katastripiiri, vaia, tara, kiviaeda, puude märgistamist. Taotleja võib koosluse piiri ka muul viisil tähistada, kuid see peab olema selgelt ja visuaalselt tuvastatav.

Selgelt peavad olema piiritletavad erineva ühikumääraga alad. Näiteks, kui tegemist on rannaniiduga, kus ühele osale taotletakse karjatamise ühikumääraga toetust ja teisele osale niitmise ühikumääraga toetust, siis kuna ühikumäär niitmisel ja karjatamisel on erinev, tuleb tagada eraldi visuaalne piir nii karjatatavale alale kui ka niidetavale alale.

Visuaalse piiri nõuet on rikutud, kui:

- taotletud alal puuduvad kohapeal visuaalselt tuvastatavad piirid, ja
- taotleja ei oska kontrolliasutustele kohapeal ette näidata taotletud ala piiri.

2.5. Toetatavad tegevused

Toetatava tegevuse nõudeid tuleb täita PLK toetusõiguslikul maal, mille kohta PLK toetust taotletakse.

KeA määrab PRIA e-teenuse keskkonnas hooldamistingimused alade kohta, mis vastavad [PLK määruse](#) §-s 5 sätestatud nõuetele.

Taotleja peab hooldama poollooduslikku kooslust viisil, mis on KeA poolt e-PRIAs ette nähtud. Kui KeA on hooldamise viisina ette näinud nii niitmise kui ka karjatamise, siis otsustab taotleja ise kumma hooldamisviisi ta valib. Oluline on sealjuures meeles pidada, et sel juhul tuleb ala hooldada kindlasti viisil, mille taotleja on ise taotlusel valinud.

Taotleja peab hooldama kohustuseperioodi vältel poollooduslikku kooslust [PLK määruses](#) sätestatud nõuetekohase niitmise või karjatamise teel. Lisaks võib KeA ette näha määruses sätestatud korrast erinevaid nõudeid, kui see on looduskaitseliselt põhjendatud. See on vajalik selleks, et toetuse saamise eesmärgil ei tuleks täita nõudeid, mis on vastuolus kaitstava loodusobjekti kaitsekorraga.

Puisniitu tuleb hooldada niitmise teel. Ala tuleb niita kooskõlas niitmisele seatud nõuetega. Erandiks on taastamisest tulnud puisniidud, kuhu on võimalik taotleda toetust ka karjatamise eest. Karjatamine on põhjendatud, kui pärast puisniidu taastamist on seal niidutaimestikku vähe - puudub hein, mida niita ja kokku koguda. Samuti on pärast taastamist soovitatav sellistel aladel karjatada, et tagada kariloomade poolt seemnete levitamine. Samuti söövad mitmed põllumajandusloomad, nagu näiteks kitsed, hobused ja lihaveised, meelsasti noori puittaimede võrseid ja aitavad seeläbi tõrjuda võsa. Silmas tuleb pidada, et karjatamine on siiski lühiajaline hooldamise võte ja niidutaimestiku taastumisel tuleb jätkata hooldamist niitmise teel.

Traditsiooniliselt on puisniitudel tehtud eelkõige heina. Kui puisniidul karjatatakse enne niitmist loomi, muutub koosluse tüüp: puisniidust saab puiskarjamaa. Puiskarjamaa erineb puisniidust selle poolest, et seal ei tehta heina ja kari lastakse alale niipea, kui ilmad lubavad (kari on seal lume tulekuni). Ala karjatamine mõjutab tugevasti taimkatte liigilist koosseisu ehk muudab selle liigirikkust, kuna levima hakkavad vaid karjatamist taluvad liigid. Kuna loomad eelistavad süüa teatud liiki taimi, väheneb ajapikku kooslusel ka selliste taimeliikide osakaal.

Vajadusel võib sügisel puisniidul pärast niitmist piisava rohukasvu korral lühiajaliselt (mitte üle kuu aja ja mitte varem kui alates septembrist) ädalal loomi karjatada madala koormusega (mitte üle 0,5 loomühiku/ha). Oluline on, et säiliks puisniidu majandamine niiduna ning ta ei muutuks ajapikku puiskarjamaaks.

Puiskarjamaad tuleb hooldada karjatamise teel kooskõlas karjatamisele seatud tingimustega.

Rannaniidul ja loopealsel on lubatud vaid karjatamine. Niitmine on lubatud ainult juhul, kui KeA on sellise hooldamise viisi e-PRIAs ette näinud.

KeA annab loa niitmiseks juhul, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:

- niitmine on vajalik liigikaitseliste eesmärkide saavutamiseks;
- alalt on võimalik teha heina, sealjuures niide kokku koguda.

Rannaniidul on eriti olulised hästi hooldatud madalamad kohad. Kui karjatamisel loomad söövad sealt ja trambivad ala madalamates osades, siis niitmisel on oht, et need jäävad hooldamata või niidukiga niites jääb hein liialt kõrgeks. Kui aga vana taimestik veekogudesse jääb, hakkab see seal kogunema ja ajapikku lagunema. Nii ei sobi need ei kahlajatele, kuna kulukiht takistab maapinnalt toidu kättesaamist, ega ka kahepaiksetele sigimiseks, kuna neis pole laguneva taimestiku tõttu piisavalt hapnikku.

Loopealsetele niitmisloa andmisel arvestab KeA niidu produktiivsust - heina kasv peab olema piisavalt suur, et sealt oleks võimalik heina teha ning mahaniidetud heina kokku koguda. Samuti antakse luba siis, kui niitmine on vajalik liigikaitse eesmärkide saavutamiseks.

Loopealse võib jätta 5-aastase kohustuseperioodi jooksul ühel aastal hooldamata, kui loopealne on heas seisus ja vähese produktsiooniga (vähese heina kasvuga). Puhkeaasta taotlemiseks tuleb toetuse saajal saada KeAlt nõusolek hiljemalt kohustuseaasta 1. augustiks. KeA arvestab nõusoleku andmisel järgmisi asjaolusid:

- ala on ülepinnaalsetelt heas seisus või ülepinnaalsetelt hooldatud vähemalt puhkeaastale eelneval kolmel aastal;
- avatud kohtades on niidukamar (võib olla laiguti hävinud suurema karjatamiskoormuse tõttu);
- põõsaste katvus on kuni 30%;
- puhkeperioodile eelneval aastal on karjatamiskoormus olnud piisav: vähemalt 50% alast on karjatamisperioodi lõpuks madalaks söödud rohustuga (kuni 5 cm kuivadel loopealsetel ja kuni 10 cm niisketel loopealsetel);
- alal puudub noor lehtpuuvõsa. Noore lehtpuuvõsa esinemise korral tuleb puhkeaasta jooksul või puhkeaastale eelneval aastal see eemaldada;
- ala taastamisest on möödunud rohkem kui viis aastat.

NB! PLK 1-aastase kohustuse puhul ei saa loopealset kohustuseaastal hooldamata jätta.

Karjatataval alal on lubatud eelnevalt niitmine, kui niitmine ja niite kokkukogumine on tehtud hiljemalt 1. augustiks ja 1. oktoobriks tagatakse karjatamise tulemusele seatud tingimused.

Loopealsetel ja rannaniidul on eelnev niitmine lubatud üksnes siis, kui KeA on sellise hooldamise viisi e-PRIAs ette näinud. Ka nendel aladel, kus enne karjatamist soovitakse niita ja niite kokku koguda, ei ole niitmistööd lubatud enne 10. juulit, kui kaitset korraldav dokument või KeA ei näe ette teisiti.

Ajalooliselt on olnud loomade ädalal karjatamine tavapärase praktika. Loomad lasti heinamaale mõned nädalad pärast suvist heinategu, kui pealekasvanud biomass oli piisavalt suur. Eriti hea on selline ala hooldamine lindudele, kes eelistavad kevadel vähese kulukihiga alasid, samuti on linnupoegadel paksu kulukihiga kaetud maapinnalt toidu kättesaamine raskendatud. Mõne poollooduslikest kooslustest sõltuva linnuliigi arvukuse vähenemine on tingitud liialt kõrgest rohustusest, pesitsusalade kulustumisest ning tüüpiliste lompide ja soonekohtade pinnastruktuuri kadumisest. Sellised tagajärjed võivad olla, kui ala niidetakse suve alguses ning sügiseks on peale kasvanud ulatuslik biomass. Seepärast on oluline soodustada niidetavatel aladel järelkarjatamist.

Hekseldamine ei ole hooldataval poollooduslikul kooslusel lubatud. Karjatatava poolloodusliku koosluse taimikut, mille kohta toetust taotletakse, on lubatud üle niita või hekseldada üksnes KeA eelneval kirjalikul nõusolekul. Sealjuures võib KeA vajaduse korral seada tingimuseks heksli/niite kokkukogumise.

Karjatatava ala üleniitmine või hekseldamine on täiendav vahend ala hea seisundi tagamiseks või parema seisundi loomiseks. Üleniitmine või hekseldamine ei saa olla vahend puuduliku karjatamise kompenseerimiseks. Enne loa välja andmist tutvub KeA kohapealse olukorraga hindamaks, kas ala on piisavalt hooldatud. See tähendab, et kogu alal on tuvastatav loomade viibimine ja toitumine ning vähemalt 50% alast on madalaks söödud rohust.

Üleniitmise või hekseldamise luba antakse karjatatavatel aladel pärast piisava karjatatavuse tagamist. Sealjuures hinnatakse loa andmisel, kas taotleja on teinud kõik endast oleneva ala heaks hooldamiseks. Seda hinnatakse muuhulgas selle põhjal, et karjatamisega ei ole viivitatud, vaid on alustatud optimaalsel ajal, tagatud on optimaalse suurusega karjakoplid ning piisav loomkoormus. Luba antakse, kui see on vajalik nende taimede niitmiseks või hekseldamiseks, mida loomad meelsasti ei söö, või ebasoovitavate dominantliikide allasurumiseks. Kui söömata heina biomass on suur, võib KeA määrata heksli/niite kokkukogumise. Eriti halb on niite/heksli mahajätmine rannaniitude madalamatesse veekogudesse, kus see hakkab lagunema ning loob ebasoovitavad tingimused nii kahlajatele kui ka kahepaiksetele.

Kui luba küsitakse sellise karjatatud ala kohta, kus madalaks söödud rohustu ulatus jääb alla 50%, aga taotleja on eelnevalt taganud optimaalse karjatamise (piisav loomkoormus, karjatamisega alustamine ei ole jäetud hilisele ajale jne) ning luba küsitakse eesmärgiga tagada loomadele uus sööt värske heina näol, võib KeA kaaluda võimalust anda luba üleniitmiseks või hekseldamiseks, kui see on elupaiga seisundi säilitamiseks ja parandamiseks vajalik. Sealjuures peab taotleja tagama 1. oktoobriks nõutud karjatamistulemuse (loomade viibimine ja toitumine kogu alal ning 50% ulatuses madalaks söödud rohustu).

Puittaimestiku üleniitmine või hekseldamine võib olla vajalik taastamisjärgsel puiskarjamaal juurevõsu allasurumiseks ja karjatataval rannaniidul, kui loomade karjatamine ei suuda ära hoida kadakate või võsa pealekasvamist.

Selleks, et poollooduslikel kooslustel kasutataks alade hooldamiseks sobivaimaid hooldamisvõtteid, on oluline taotlejatele sellealast teavet jagada. Seetõttu peab taotleja või tema esindaja hiljemalt esimese kohustuseaasta 1. oktoobriks osalema KeA korraldatud poolloodusliku koosluse hooldamise koolitusel, kus jagatakse juhiseid alade hooldamiseks ja selgitatakse toetuse saamise tingimusi. Kui PLK 5-aastane kohustus võetakse üle ja kohustuse ülevõtjal puudub varasemast kehtiv PLK kohustus, peab kohustuse ülevõtja või tema esindaja hiljemalt kohustuse ülevõtmise aasta 1. oktoobriks osalema PLK koolitusel. Koolituse nõude kontrollimisel võetakse arvesse alates 2015. aastast läbitud koolitused. Taotleja näeb oma läbitud koolituste andmeid [e-PRIAs](#) menüüpunktis „Pindalateenused“ valides „Pindalatoetuste lisateenused“.

Kui taotleja suurendab PLK 5-aastase kohustuse kohustusealuse maa pindala rohkem kui 15%, mistõttu algab taotlejal PLK toetuse 1-aastane kohustus, ja taotleja on PLK koolituse varasemalt läbinud, siis koolitust uuesti läbima ei pea.

Tulenevalt toetuse eesmärgist makstakse PLK toetust alade kohta, kus tagatakse elupaiga hea seisund või selle paranemine. Seepärast määrab KeA toetuse saajale lisatingimusi, kui see on vajalik toetuse eesmärkide saavutamiseks:

- rannaniitudel ja teistel karjatatavatel aladel võib KeA ette näha madala kadaka, männi ja võsa eemaldamise. Karjatamistegevusest ainuüksi ei pruugi piisata, et tagada elupaiga hea seisundi säilimine. Kui madalal männil, kadakal ja võsal lasta kasvada, halvendab see elupaiga seisundit ja elupaigast sõltuvate liikide käekäiku. Nii kaotab ajapikku mõtte ka poolloodusliku koosluse karjatamiseks makstav toetus, kui eesmärki - säilitada elupaiga hea seisund - ei saavutata;
- lähiaastatel taastatud puiskarjamaadel, mida ohustab juurevõsu pealekasvamine, tuleb lisaks karjatamisele eemaldada juurevõsu (näiteks tuleb ala üle käia võsalõikuriga vms). Veel aastaid peale taastamistöõde lõppu võib ala ohustada juurevõsu. Ainult karjatamisest

ei pruugi juurevõsu pealekasvu takistamiseks piisata. Kui juurevõsul lasta kasvada, kasvab ala ajapikku uuesti kinni;

- kui pärast karjatamist jäävad alale piirkonnad, kus loomad pole toitunud, tuleb need ala osad üle niita, ja kui heina biomass on suur, siis ka niide kokku koguda. Loomade poolt söömata ala osade üleniitmine ja niite kokkukogumine aitab alla suruda ebasoovitavate taimede levikut (roog, tarnad jne) ja seeläbi on abistav vahend elupaiga hea seisundi tagamisel;
- ala ühtlasema karjatatuse saavutamiseks tuleb optimeerida karjakopliite suurust. Kui karjakopliid on suured, valivad loomad endale meelepärasemad ala osad ja ülepinnaaliselt head karjatatust on raske saavutada. Seega on optimaalne karjakopli suuruseks esmaseks tingimuseks, et saavutada karjatamisele seatud eesmärgid;
- pesarüüste jm röövluse kahandamiseks tuleb eemaldada röövloomade varje- ja vaatluskohti, nagu põõsastikud, üksikud puud jne.

Taotleja peab silmas pidama, et kui KeA on määranud lisatingimuseks ala ülehekseldamise/niitmise, siis enne tööde alustamist tuleb KeAl küsida eraldi nõusolek. KeA kontrollib enne loa andmist, kas ala on piisavalt karjatatud ning vajadusel seab tingimuseks niite/heksli kokkukogumise.

Rannaniitude puhul kahjustab puittaimestik sealset elurikkust, mistõttu tuleb see alalt eemaldada. Vajadusel jäetakse mõned puudetukad loomadele varjumiseks, sealjuures tuleb puudetukad jätta selliselt, kus need kahjustavad alal pesitsevate ja toituvate lindude heaolu kõige vähem. Muu niidu ühikumääraga elupaikade puhul, nagu elupaigad koodidega 6270, 6510 ja 7230, on soovitatav puittaimestiku katvus kuni 10-15%. Kui puittaimede katvus on suurem, tuleb see eemaldada.

Niitmise algusaeg. Niitmine on lubatud kaitse-eeskirjas, kaitsekorralduskavas või liigi kaitse ja ohjamise tegevuskavas sätestatud ajast alates. Kui niitmise alguskuupäev ei ole neis dokumentides sätestatud, võib poollooduslikku kooslust niita 10. juulist või ala looduskaitsealises väärtusi arvesse võttes KeA poolt e-PRIAS määratud ajast alates. KeA määrab varasema niitmise aja juhul, kui see on vajalik ebasoovitava taimestiku allasurumiseks, et seeläbi tagada parem elupaiga seisund või kui ala niidetakse keskkonda säästval viisil kas käsitsi või hobuniidukiga.

Niidetav poollooduslik kooslus peab olema niidetud ja niide kokku kogutud 1. septembriks. Kokkukogutud niide peab olema ära veetud taotluse esitamise aastale järgneva aasta 1. aprilliks, kui KeA ei ole ette näinud teisiti. KeAl on õigus kehtestada vajadusel niite äravedamiseks varasem aeg. Varasem niite äravedamine võib osutuda vajalikuks näiteks luhaniitudel, kust tuleb heinapallid ära vedada veel sama aasta sügisel, kuna hiljem on heinapallide kättesaamine luhalt veeolude tõttu raskendatud. Niite äravedamise nõuet on järgitud, kui eelmisest aastast ei ole alal heinapalle ega -kuhjasid ehk hein on alalt ära veetud.

Niidetavate rohumaade puhul koosluse säilimiseks ainult niitmisest ei piisa, vaid vajalik on ka niite kokkukogumine ja äravedamine. Heina niitmine säilitab küll maastiku avatuna, kuid ei taga head liigilist koosseisu. Heina mahajätisel moodustub kulukiht, millest taimed ei suuda läbi kasvada. Samuti takistab kulukiht seemnete idanemist. Heina kokkukogumine ja äravedamine on oluline ka seetõttu, et nendega viiakse ära toitained, eelkõige lämmastikku. Taimed koguvad lämmastikku ja kasutavad seda taimekasvu soodustamiseks. Kui niidet ei koristataks ja ära ei veetaks, saaksid taimed, kes suudavad lämmastikku rohkem siduda ja tõhusamalt kasutada, teiste taimede ees kasvuks olulise eelise.

Niidetava poolloodusliku koosluse ala, mis on suurem kui 15 hektarit, tuleb niita keskkonnasõbralikul viisil - keskelt-lahku, servast-serva või KeAga varem kirjalikult kokku lepitud teisel meetodil. Kõnealusel viisil niitmine võimaldab rohumaal pesitsevatel lindudel ja seal viibivatel loomadega alalt aegsasti niitmise eest põgeneda. Servast-serva meetodil niitmisel liigutakse edasi-tagasi, niites järk-järgult ühest äärest teise. Keskelt-lahku meetodil niites tehakse esimene niide ala keskelt ning liigutakse järk-järgult ala ääre suunas. Servast ringiratast keskpunkti suunas niitmine ei ole lubatud.

Üle 15 hektari suurusel alal niitmistööde alustamisest tuleb teavitada KeAd. Soovitatav on teavitada kirjalikult, näiteks e-posti teel, aga lubatud on ka helistamine ja SMSi saatmine. KeA registreerib/protokollib teavituse asjakohases andmebaasis. Nõue ei kehti puisniitude puhul, kuna seal on puude esinemise tõttu niitmine niigi liigendatud ja toimub keskmisest väiksemate niidukitega.

Keskkonnasõbraliku niitmisevõtte nõue ja niitmistöödest teavitamise kohustus kehtib taotleja kõikidele niidetavatele aladele, mis on suuremad kui 15 hektarit. Näiteks, kui toetuse taotlejal on kolm üle 15 hektari suurust niidetavat ala, tuleb nendel kõikidel rakendada keskkonnasõbralikku niitmisevõtet, sealjuures tuleb töödest teavitada iga ala puhul eraldi ehk kokku kolm korda.

Karjatamise algusaeg. Kui karjatamise alguskuupäev on kaitse-eeskirjas, kaitsekorralduskavas, liigi kaitse või ohjamise tegevuskavas sätestatud, võib loomi karjatada neis sätestatud ajast alates. Kui karjatamise algusaeg ei ole neis dokumentides sätestatud, tuleb rannaalal karjatamisega alustada hiljemalt 31. mail või KeA poolt e-PRIAs määratud tähtpäevast alates. Karjatamisega võib alustada endale sobival ajal, kui KeA pole e-PRIAs karjatamise alguskuupäeva määranud.

Karjatamise tulemus. Karjatamise tulemusena peab olema 1. oktoobriks kogu taotletaval alal visuaalselt tuvastatav, et loomad on alal toitunud - rohust on vähemalt 50% ulatuses madalaks söödud ja ülejäänud ala peab olema samuti valdavalt söödud rohustuga.

Madalaks söödud rohustu sõltub koosluse tüübist ja konkreetsest hooldatavast alast. Madalaks söödud rohustu hindamisel on kaks meetodit.

Esimesel juhul on loomad niiduala madalaks söödud ja rohu kõrgus on:

- kuivadel loopealsetel kuni 5 cm;
- luhaaladel kuni 20 cm;
- rannaaladel, niisketel loopealsetel ja kõikidel teistel kooslustel kuni 10 cm.

Muul juhul hinnatakse madalaks söödud rohustut kohapeal kasvava rohustu kõrguse järgi - madalaks söödud rohustut on kuni ¼ kohapeal kasvava rohustu kõrgusest. Näiteks, kui majandamata poolloodusliku koosluse rohustu kõrgus on 60 cm, siis 1. oktoobriks peab olema vähemalt pool alast kaetud rohustuga, mille kõrgus on maksimaalselt 15 cm.

Karjatamise tulemusena peab olema ülepinnaliselt tuvastatav loomade toitumine, st kogu alal on loomad heina söönud. Näiteks, kui alal on sügisel õitsev roog, st seda ei ole loomad söönud, siis ei ole nõue täidetud.

Poollooduslikul kooslusel on loomadele lisasööda andmine keelatud. Heina etteandmine võib mõjuda kui väetamine. Muutuksid mullaomadused ja mikrofloora, mulla niiskustingimused jms ning eelise saaksid ebasoovitavad liigid, mis tõrjuvad teised liigid taimikust välja. Lisatoitainete tõttu muutub rohustut lopsakamaks ja liigivaesemaks. Silo- ja heinapallide viimisel kooslusele

antaks tõege ka teatud liiki taimede seemnelisele paljunemisele. Loomade lisaõõtmisega võib kaasneda ka ülemäärane ala tallamine, mistõttu võib kooslus hävida. Kui loomi ei ole võimalik teistele aladele suunata, tuleb õõtmisala taotletavast alast välja arvata.

Loomi tuleb õõta väljaspool poollooduslikku kooslust (õõtmiseks ei loeta loomade karjatamist ja soola andmist loomadele), samuti on lubatud lühiajaliselt ja väikeses koguses heina ja muu õõda (õuna, kartuli, jõusõõda, jahu, leiva) andmine näiteks loomade kokkukogumise ja inimesega harjutamise eesmärgil ning tingimusel, et hoitakse ära eelmises lõigus nimetatud negatiivseid mõjusid. Kuna vili võib hakata idanema, ei tohi seda suures koguses anda ega maapinnale õõmiseks puistata. Kui jahu kasutatakse loomade nuumamiseks, tuleks seda teha väljaspool poollooduslikku kooslust selleks ettenähtud hoones (laudas vms).

Lisategevuse valimine liigikaitseliselt olulistel rannaaladel. Tegemist on vabatahtlikult valitava üheaastase nõudega, mille tulemusena on vajalik kõrgema hoolduskvaliteedi tagamine. Täpsemad ala hooldamise tingimused on kirjeldatud „[Pärändniitude tegevuskavas](#)“.

2.6. Toetuse ühikumäärad

Toetuse ühikumäärad ühe hektari maa kohta kalendriaastas on järgmised:

- 1) puisniidu niitmise korral 450 eurot;
- 2) puiskarjamaa karjatamise korral 250 eurot;
- 3) kadakatega niitude karjatamise korral 250 eurot;
- 4) kadakatega niitude niitmise korral 185 eurot;
- 5) muu niidu karjatamise korral 150 eurot;
- 6) muu niidu niitmise korral 85 eurot;
- 7) puisniidu karjatamise korral 250 eurot;
- 8) liigikaitseliselt olulistel rannaaladel asuvate poollooduslike koosluste täiendava hooldamise korral 232 eurot.

Kui punktides 2-7 nimetatud poollooduslik kooslus piirneb muude poollooduslike kooslustega või sisaldab muid poollooduslikke kooslusi, kuid nende koosluste üleminekut ei ole võimalik looduses selgelt eristada, võib toetust taotleda punktides 2-7 sätestatud määras ka muude poollooduslike koosluste kohta tingimusel, et muu poollooduslik kooslus ei moodusta kogu taotletavast alast enam kui 49 protsenti.

Toetuse ühikumääradele vastavad [keskkonnaregistrisse](#) kantud elupaiga koodid:

- 1) puisniit elupaiga koodiga 6530;
- 2) puiskarjamaa elupaiga koodiga 9070;
- 3) kadakatega niit elupaiga koodiga 4030, 5130, 6210 või 6280;
- 4) muu niit elupaiga koodiga 1630, 4030, 6210, 6270, 6280, 6410, 6430, 6450, 6510, 7230 või 8240.

3. Kohustus

PLK 5-aastase kohustuse puhul tuleb toetuse nõudeid täita viiel järjestikusel kalendriaastal ning kohustuse jätkamist tuleb kinnitada igal aastal PLK toetuse taotlemisega.

2022. aastal saavad taotlejad, kellel puudub kehtiv 5-aastane kohustus või kelle 5-aastane kohustuseperiood on lõppenud, alustada uut 1 kalendriaasta pikkuse kohustuseperioodiga PLK kohustust, mille puhul tuleb toetatavad tegevused ellu viia 1 kalendriaasta jooksul.

Tegevust tuleb ellu viia toetuse taotluses näidatud või taotluse kontrollimisel kindlaks tehtud konkreetsel toetusõiguslikul maal. Esimesel kohustuseaastal kindlakstehtud konkreetne maa ja selle maa pindala loetakse esimese kalendriaasta kohustusealuseks maaks (kohustuse algkogus), millest arvestatakse 5-aastase kohustuse puhul kohustuse suurendamise protsenti. Kui kontrollimisel tehakse kindlaks, et toetusõigusliku maa pindala on suurem kui selle maa pindala, mille kohta toetust taotletakse, loetakse kohustusealuseks maaks maa ning selle pindalaks pindala, mille kohta toetust taotletakse. Kui kontrolli käigus selgub, et tegelik toetusõigusliku maa pindala on väiksem, kui taotluses näidatud, rakendatakse [komisjoni delegeeritud määruse \(EL\) nr 640/2014](#) artiklit 19. Kohustus algab sel juhul kindlakstehtud pindalale. Ühel taotlejal saab sama toetuse kohta olla vaid üks kohustus.

Selleks, et tagada paindlikkus mitmeaastase kohustusega hõlmatud maade liikumisel majapidamiste vahel, on lubatud kohustuse üleandmine, suurendamine ning ka asendamine [PLK määruses](#) sätestatud tingimustel.

Kohustust ei saa suurendada sellise maa arvelt, mis Harju, Rapla ja Pärnu maakonnas algatatud maakonnaplaneeringu kohaselt määratakse Rail Baltic'u raudtee trassikoridori asukohaks. Planeeritava Rail Baltic'u trassikoridori jäävaid maid saate vaadata Maa-ameti [geoportaalist](#), valides menüüst kaardirakendused „Kitsendused (X-GIS 2)“ ja lülitades kaardikihtide valikus sisse „Rail Baltic trass“. Rail Balticu trassikoridori kaardikiht on nähtav ka PRIA [avalikul veebikaardil](#), lülitades abiinfo kaardikihtide valikus sisse „Rail Baltic'u trass“.

Eelmises lõigus nimetatud piirangut ei kohaldata 2022. aastal võetava 1-aastase kohustuse puhul. Tegemist on lühiajalise kohustusega ja kõik nõutud tegevused viiakse ellu ning eesmärgid saavutatakse ühe aasta jooksul. Sellest tulenevalt ei ole antud piirangu rakendamine 1-aastase kohustuse puhul põhjendatud.

Oma kehtivaid kohustusi saate vaadata [e-PRIAs](#) menüüpunktis „Pindalateenused“ valides „Pindalatoetuste lisateenused“.

3.1. Kohustuse üleandmine

Kehtiva 5-aastase PLK kohustuse võib koos maaga üle anda. Kui kohustusega hõlmatud maa läheb majapidamisest välja, üle teisele isikule, võib teine isik kohustuse üle võtta ja sellega jätkata. Kui kohustust üle ei võeta, siis kohustus lõpetatakse ja kohustuse üleandjalt toetust tagasi ei nõuta. Sama kehtib ka juhul, kui üle antakse kogu põllumajanduslik majapidamine. Ka siis saab kõik ületulnud kohustused, kas üle võtta või siis nendest loobuda.

Kohustust saab üle anda osaliselt või täielikult. Kui kohustuse ülevõtjal on kehtiv 5-aastane PLK kohustus olemas, siis kohustuse ülevõtmise korral kohustused liidetakse ja kohustuseperioodi kestuseks loetakse lühemat aega kestnud kohustuse kestus.

Kui PLK 5-aastase kohustuse võtab üle isik, kellel varem ei olnud kohustust, loetakse kohustuseperioodi kestuseks ülevõetud kohustuse kestus. Soovi korral võib kohustuse ülevõtja võtta ka uue 1-aastase kohustuseperioodiga kohustuse.

2022. aastal ei saa e-PRIAs kohustust üle anda ega üle võtta. Kohustuse üleandmiseks ja ülevõtmiseks tuleb PRIAle esitada nii kohustuse üleandja kui ka ülevõtja poolt digitaalselt allkirjastatud vabas vormis avaldus e-posti aadressil info@pria.ee.

Kui kohustus antakse üle koos põllumajandusliku majapidamisega, tuleb esitada kogu majapidamise/ettevõtte üleandmise soovituslik vorm „[Teave põllumajandusliku majapidamise/põllumajandusettevõtte üleandmise-ülevõtmise kohta ja taotlus ülevõtjale toetuse maksmiseks](#)“. Vorm tuleb nii üleandja kui ka ülevõtja poolt digitaalselt allkirjastada ja esitada e-posti aadressil info@pria.ee.

3.2. Kohustuse suurendamine

PLK 5-aastase kohustuse suurenemist arvestatakse esimesel kohustuseaastal kindlakstehtud kohustusealuse maa pindala järgi.

Kehtivat PLK 5-aastast kohustust saab suurendada rohkem kui 15% selle toetusõigusliku maa arvelt, mille kohta ei ole kohustust võetud. Kohustuse suurendamisel algab uus kohustus, mille kestus on 1 kalendriaasta. Kui kehtivat 5-aastast kohustust suurendatakse kuni 15%, siis kohustuseperioodi pikkus ei muutu.

Ülevõtmise teel alanud PLK kohustust suurendada ei saa.

3.3. Kohustuse asendamine

Kehtiva 5-aastase MULD ja MAH toetuse kohustuse saab osaliselt või täielikult asendada PLK kohustusega. Kohustuse asendamisel tuleb võtta PLK toetuse 1-aastane kohustus. Kui kohustuse asendamisel on taotlejal 5-aastane PLK kohustus eelnevalt olemas, liidetakse asendatud kohustuse aluse maa pindala taotleja olemasoleva kohustuse aluse maa pindalaga, ning taotleja peab võtma uue 1-aastase PLK kohustuse.

4. Taotlemine

Pindala- ja MAK loomapõhiste toetuste taotlusi võetakse vastu 2.-23. maini 2022. a. Hilinenud taotluste vastuvõtmine toimub 24. maist kuni 17. juunini 2022. a. Seoses COVID-19 viiruse jätkuva levikuga ei rakendata 2022. aastal erandkorras hilinenud perioodil esitatatud taotluste puhul 1% vähendust iga hilinetud tööpäeva kohta. Pärast vastuvõtuperioodi, s.o pärast 17. juunit, esitatud taotlusi menetlusse ei võeta.

Pindala- ja MAK loomapõhiseid toetusi saab taotleda vaid elektrooniliselt [e-PRIA](#) kaudu. e-PRIASse saate siseneda [PRIA kodulehe](#) kaudu, valides üleval parempoolses nurgas „*Sisene e-PRIASse*“. e-PRIASse sisenemiseks on vaja ID-kaarti ja selle PIN-koode. Lisaks on võimalik e-PRIASse siseneda Mobiil-IDga ja kasutades TARA (turvaline autentimine asutuste e-teenustesse) teenust, kus lisavõimalusena saab sisse logida kasutades Smart-IDd. Euroopa Liidu kodanikel on lisaks võimalik e-PRIASse sisse logida, kasutades nende päritoluriigi autentimisvahendeid.

e-PRIASse sisenedes suunatakse Teid pärast kasutustingimustega nõustumist kontrollima kliendi andmeid. Kui Te ei ole veel PRIA klient või kliendiandmeid on vaja muuta, valige siniselt menüürealalt „*Kliendi andmed*“. Pärast kliendi andmete üle vaatamist palume kindlasti kinnitada andmete õigsust.

Volituste andmine kõigi e-PRIA teenuste kasutamiseks toimub teenuses „*Esindusõigused ja volitused*“. Kui taotlejal ei ole võimalik e-PRIAs digitaalselt volitusi anda, saab esindaja määrata ka PRIA poolt välja töötatud soovituslikul vormil „*Volikiri asjaajamiseks Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametiga*“. Kui soovitakse anda piirangutega volitus, tuleb täita lisaks ka „*Volikirja vormi lisa 1. Osaliste ehk piirangutega volituste andmine*“. Volikirja vormid ja lisainfo leiata PRIA kodulehel Registrate menüü all asuvalt lehel [Esindusõigused ja volitused](#).

Erandina (juhul, kui ei ole võimalik volitusi anda e-PRIAs, digitaalselt allkirjastatult või paberil) saab volitusi pindala- ja MAK loomapõhiste toetuste taotluse esitamiseks anda ka telefoni teel. Selleks palume helistada registre osakonna infotelefonil 731 2311.

Pindala- ja MAK loomapõhiste toetuste taotluse esitamiseks saab kasutada PRIA maakondlikes teenindusbüroodes kliendarvuteid. Enne teenindusbüroosse tulemist palume kindlasti broneerida aeg taotluse esitamiseks kas PRIA kodulehe kaudu aadressil <https://web.pria.ee/broneering> või helistades [teenindusbüroosse](#).

PRIA maakondlike teenindusbüroode töötajate ülesandeks on info edastamine, juhendmaterjalide jagamine ning e-PRIA teenuste ja kliendarvuti kasutajate abistamine. PRIA teenistujad ei tohi taotlejatele taotlustele kantavate andmete osas sisulist nõuannet jagada, küll aga võib PRIA teenistuja käest küsida teavet üldise informatsiooni, toetuste nõuete, e-PRIA kasutamise jms kohta.

e-PRIA kasutamisel pakub taotlejatele tuge ka Maaelu Edendamise Sihtasutuse nõuandeteenistus. Täpsemat infot leiata [MES nõuandeteenistuse kodulehelt](#).

Vajadusel saab taotlemise ja e-PRIA kasutamise kohta nõu küsida PRIA pindala- ja loomatoetuste infotelefonil 737 7679. Maakondlike teenindusbüroode kontaktandmed leiata [PRIA kodulehelt](#).

Kui tegemist on taotluste viimase vastuvõtupäevaga või hilinenud vastuvõtu viimase päevaga ja taotluse esitamine läbi e-PRIA ei õnnestu, palume sellest kohe PRIAt teavitada infotelefonil 737 7679 (E-R 9.00-16.00) või e-kirja teel aadressil info@pria.ee. Kui PRIA fikseerib e-PRIA tehnilise tõrke, antakse Teile võimalus pärast taotluste vastuvõtuperioodi esitada e-PRIA kaudu pindala- ja loomapõhiste toetuste taotlus. Põhjendatud juhtudel nii taotluse kui muudatustaotluse esitamise kuupäev ennistatakse. PRIA teavitab Teid sellest telefoni või e-kirja teel.

Erinevad juhendid, kuidas e-PRIAsse siseneda ja teenuseid kasutada, leiata [PRIA kodulehelt](#) ja e-PRIA portaalist vastava teenuse juurest.

4.1. Kliendiks registreerumine ja kliendiandmete muutmine

Kõik toetuste taotlejad peavad oma andmed kandma põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse. Kui Te ei ole veel PRIA klient või kliendiandmeid on vaja muuta, saate vastavad toimingud teha [e-PRIA](#) teenuses „*Kliendi andmed*“. Pärast kliendiandmete üle vaatamist, palume kindlasti kinnitada andmete õigsust. Andmete registrisse kandmise vormi leiata ka PRIA kodulehel Registrate menüü all asuvalt lehel [Alustavale kliendile](#) ja kliendiandmete muutmise vormi leiata Registrate menüü all asuvalt lehel [Kliendi andmete muutmine](#).

Kui registrisse kantud andmed on muutunud, peab taotleja esitama registrikande muutmise avalduse 15 tööpäeva jooksul alates andmete muutumisest. Kindlasti palume üle kontrollida oma e-posti aadress PRIA registris. Andmeid saate kontrollida ja muudatustest teatada e-PRIA teenuse „Kliendi andmed“ abil. Äriregistris registreeritud taotleja peab ettevõtte kontaktandmeid muutma äriregistris. Ajakohastatud andmed võimaldavad PRIA taotluse osas täiendavate küsimuste tekkimise korral Teiega operatiivselt ühendust võtta ja tagada toetuse kiire ning korrektse menetlemise.

4.2. Taotluse täitmine ja esitamine e-PRIAs

Alates 2022. aastast võetakse pindala- ja MAK loomapõhiste toetuste taotlusi vastu uues e-PRIAs!

Vajadusel leiab eelnevatel aastatel Teie poolt esitatud pindala- ja MAK loomapõhiste toetuste taotlused vanast e-PRIAst „Dokumendid“ menüüst „Esitatud“ alt.

e-PRIAsse saab sisse logida aadressil: epria.pria.ee.

Pärast sisenemist valige esindatav.

Käesoleva aasta taotluse esitamist saate alustada e-PRIA esilehel menüüst „*Taotlemine*“ valides „*Esita toetustaotlus*“ ja rippmenüüst meede „*Pindala- ja loomapõhiste toetuste taotlus*“, seejärel vajutage nupule „*Alusta esitamist*“.

Pindala- ja loomapõhiste toetuste taotlus koosneb erinevatest plokkidest, mis lisanduvad vastavalt Teie poolt tehtud taotlemise märgetele. Taotluse plokkide punktide all on personaalselt Teile mõeldud lisainfo. Taotluse täitmise sammudes toimuvad eelkontrollid, mis juhivad tähelepanu võimalikele puudustele Teie taotlusel. Soovitame kindlasti tutvuda koondinfos kuvatud teadetega. Taotlusel esitatud andmete õigsuse eest vastutab taotleja.

Taotluse täitmise sammudeks on üldandmed, täitmine, koondinfo ja esitamine.

Üldandmed

Selles taotluse täitmise sammus näete enda kui taotleja andmeid ja volitatud esindaja andmeid. Volitatud esindajat saab muuta vajutades „*Vaheta esindaja*“. Kui käesoleva taotluse osas on vaja PRIA taotlejaga ühendust võtta, võetakse esmajärjekorras ühendust taotlusel valitud volitatud esindajaga.

Täitmine

Selles taotluse täitmise sammus on algselt näha 5 plokki, millele võib vastavalt plokis 1 ja 2 tehtud taotlemise märgetele plokkide juurde tekkida. Kindlasti pöörake tähelepanu plokkides taotlemise märgete „*Jah*“ valimisel ekraanile ilmuvatele infotekstidele, mis annavad Teile taotluse täitmisel edasisi suuniseid.

1. Otsetoetused

Selles plokis saab märkida need otsetoetused, mida soovitakse taotleda.

2. Maaelu arengukava toetused

Selles plokis saab märkida need maaelu arengukava pindala- ja loomapõhised toetused, mida soovitakse taotleda, sh PLK toetus.

PLK toetuse taotlemiseks tuleb punktis 2.10 valida kas „*Võtan PLK 1-aastase kohustuse*“ või „*Jätkan PLK 5-aastast kohustust*“. Valiku salvestamisel ilmub plokkide nimekirja „*Poollooduslike koosluste loetelu*“ plokk. Selle avamisel kuvatakse ekraanile Teie põldude haldamise teenuses olevad kooslused ja alad.

3. Nõuetele vastavuse küsimustik

Nii pindala- kui ka MAK loomapõhiste toetuste taotlejal tuleb järgida nõuetele vastavuse süsteemi nõudeid. Nõuetele vastavuse süsteemiga tagatakse, et põllumajandustoetusi makstakse täies mahus vaid neile põllumajandustootjatele, kes täidavad erinevatest seadustest tulenevaid kohustuslikke majandamisnõudeid ning järgivad maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõudeid.

Toetuse saaja peab järgima nõudeid oma põllumajanduslikus tegevuses ja kogu põllumajandusliku majapidamise maal kogu kalendriaasta jooksul. Nõuete rikkumisel vähendatakse taotleja kõikide nõuetele vastavuse süsteemiga seotud toetuste summat.

Taotlusel on nõuetele vastavuse küsimustiku punktides 3.1.1-3.1.6 ja 3.2.1 vaikumisi valikuks pandud „*EF*“. Kui toodud väide Teie puhul kehtib, siis märkige valikuks „*JAH*“. Punktis 3.2.2 ja 3.2.3 märkige valikuvariantidest, millise loomse ja/või mitteloomse esmatoote tootmise ja turustamisega tegelete.

Põhjalikum info nõuetele vastavuse süsteemi kohta on avaldatud [PRIA kodulehel](#).

Poollooduslike koosluste loetelu

2022. aastast ei kooskõlasta KeA PLK toetuse taotlusi e-PRIAs enam taotlusperioodi käigus. Taotleja näeb KeA poolt PRIAle edastatud PLK toetuse taotlemisega seotud infot e-PRIAs alates toetuse taotlemise perioodi algusest.

Taotlemise perioodi alguseks on taotlejal e-PRIAs olemas teave poolloodusliku koosluse tüübi, numbri, koosluse pindala ja piiri, hooldamise kuupäeva ning hooldamise viisi kohta. Kui poolloodusliku koosluse hooldamise viisina on lubatud nii karjatamine kui ka niitmine, siis otsustab taotleja ise, kumma hooldamise viisi ta valib. Kui poollooduslikule kooslusele on võimalik taotleda liigikaitseks olulistel rannaaladel esinevate poollooduslike koosluste täiendava hooldamise lisatoetust, siis ka see info on taotlejale e-PRIAs kättesaadav.

Kui konkreetsele alale on KeA poolt määratud lisa- ja eritingimused, siis kuvatakse vastav teavitus taotlejale ka e-PRIAs PLK ala lisainfo plokkis. Peale märkeruutu kuvatakse tekst „*Kinnitan, et olen tutvunud eritingimustega*“ või „*Kinnitan, et olen tutvunud lisatingimustega*“ ning peale seda info, mille KeA on eri- või lisatingimuste kohta e-PRIasse sisestanud. Tegemist on kohustusliku väljaga, st taotleja ei saa taotlust esitada enne, kui on oma kinnituse lisanud.

Poollooduslike koosluste loetellu on ette kuvatud põldude haldamise teenuses olevad kooslused ja alad, mis olid märgitud Teie eelmise aasta taotlusel. Alasid on võimalik juurde lisada vajutades nuppu „*Lisa taotlusele alasid*“. Samuti on võimalik ettekuvatud alasid taotluselt eemaldada, tehes märke rea ette ja vajutades nuppu „*Eemalda valitud alad*“.

Vajutades koosluse numbrile, avaneb ala kohta käiv info ja ala joonis. Ala piiri või pindala muutmiseks tuleb vajutada vastava ala rea lõpus olevale „*Mine kaardile*“ nupule ja teha muudatused ekraanile kuvataval kaardil.

Soovi korral võite taotlusele kantava PLK ala pindala looduses ise üle mõõta või tellida mõõtmise sellealast teenust osutavalt isikult. Sel juhul jääb vastutus mõõtmise tulemuste eest Teie (taotleja) ja mõõtmise teinud isiku vaheliseks küsimuseks.

Taotlejal on õigus PLK toetust taotleda keskkonnaregistri poolloodusliku koosluse kaardikihi alusel. Taotlejal on võimalik e-PRIAS näha keskkonnaregistri poollooduslike koosluste andmeid, kuid ala on võimalik joonistada ainult „Poollooduslike koosluste“ kihile. Kui taotleja soovib toetust taotleda väljapoole „Poollooduslike koosluste“ kihti, peab taotleja sellest teavitama KeA maahoolduse spetsialisti, kes loob vastava koosluse.

Koondinfo

Selles sammus kuvatakse teated ja hoiatused. Vajadusel tehke muudatused taotluse andmetes ning liikuge edasi vajutades nupule „Edasi“.

Esitamine

Taotluse esitamise sammus saab avada täidetud taotluse PDF-faili. Lisaks tuleb selles sammus taotlejal lisada kinnitused selle kohta, et ta on tutvunud taotluse täitmisel kuvatud infoga taotlusel esitatud andmete kohta ja et ta nõustub, et tema isikuandmeid kasutatakse taotluse menetlemisel. Taotluse esitamiseks tuleb valida „Esita taotlus“. Taotluse eduka esitamise korral kuvatakse ekraanile teade esitamise kohta ja taotluse registreerimisnumber koos taotlustoimiku numbriga. Kui taotlus on saanud numbri, siis on see dokument PRIAs arvele võetud ja andmed PRIAle edastatud.

Palume mitte jätta taotluse esitamist viimasele päevale!

4.3. Taotluse lisadokumentide esitamine

Lisadokumentide esitamise teenuse kaudu saate PRIAle edastada pindala- ja loomapõhiste toetuste taotlusega seotud lisadokumente. Lisadokumente saab e-PRIAS esitada alles pärast taotluse esitamist. Lisadokumendi esitamiseks tuleb taotlejal valida „Dokumendid“ alt esitatud pindala- ja loomapõhiste toetuste taotlus, avada taotlustoimik ning seejärel vajutada taotlustoimiku päises paremal olevat nuppu „Lisa dokument“. Avanenud dokumendile tuleb oma arvutist kindlasti lisada fail, mida soovitakse esitada, kirjutada lühike selgitus, vajutada „Salvesta“ ja seejärel „Esita“.

Kui lisadokument on e-PRIAS taotluse juurde registreeritud, on lisadokument nähtav menüüs „Dokumendid“. Ka muul viisil (e-post, käsipost) taotluse juurde esitatud lisadokumendid on hiljem nähtavad menüüs „Dokumendid“.

4.4. Taotlusel esitatud andmete muutmine

Taotlusel esitatud andmete muutmisega saate alustada menüüst „Dokumendid“, valides taotluse, mida soovite muutama hakata. Taotluse muutmiseks valige seejärel „Esita muudatustaotlus“.

Kuni 17. juunini 2022. a saate taotlusele lisada PLK alade andmeid, ala pindala suurendada ja lisada toetuste taotlemise märkeid.

Juhul, kui soovite pärast 17. juunit muuta ala hooldamisvõtte karjatamisest niitmiseks või loobuda taotlusperioodil valitud rannaala lisategevuse nõude täitmisest, hindab PRIA muudatust

administratiivselt hindamismaatriksi alusel. Juhul, kui hooldamisvõtet on muudetud niitmisest karjatamiseks, siis administratiivset hindamist ei tehta, sest taotleja hooldab ala kõrgemalt tasustatava hooldamise võttega. PLK toetust makstakse taotlejale siiski niitmise ühikumääraga. Kui taotleja teavitab KeAd hooldamisvõtte muutusest või rannaala lisategevuse nõude täitmisest loobumisest, aga PRIAle taotluse muudatust ei esita, siis nõude hindamisel kergendavaid asjaolusid ei arvestata. Nendel taotlejatel, kelle juures viiakse läbi kohapealne kontroll, aga kes on eelnevalt õigeaegselt PRIAt teavitanud, hinnatakse hooldamisvõtte muutmist või rannaala lisategevuse nõude täitmisest loobumist kohapealse kontrolli hindamismaatriksi alusel. Hindamismaatriksid on kättesaadavad [PRIA kodulehel](#).

Juhul, kui soovite loobuda PLK alal toetuse taotlemisest liigniiskuse tõttu, tuleb PRIAle esitada kirjalik teavitus, milles on ära toodud ala ja koosluse number, kus liigniiskus esineb. Teavitus tuleb saata e-posti aadressil info@pria.ee.

Kui liigniiskuse tõttu soovitakse loobuda alal osaliselt toetuse taotlemisest, tuleb esitada taotluse muudatus. e-PRIA menüüs „Pindalateenused“ tuleb valida „Põldude haldamine“ ja seejärel „Niidud“ ning ala osadeks jagada. Muudatustaotlusele tuleb kanda kõik ala osad, nii need, kus käesoleval aastal taotlemisest loobutakse, kuid soovitakse 5-aastast kohustust jätkata, kui ka taotlusalused osad.

Liigniiskusest tuleb PRIAt teavitada 15 tööpäeva jooksul alates kuupäevast, kui seda on võimalik teha. PRIA edastab esitatud liigniiskuse teavitused KeAle, kes hindab kohapeal, kas tegemist on liigniiskusega, mille tõttu ei ole alal võimalik hooldamise nõudeid täita.

Taotlust saab muuta kuni:

- kohapealse kontrolli toimumiseni või
- kohapealsest kontrollist teatamiseni või
- PRIA või KeA leitud vigadest teadaandmiseni või
- toetuse otsuse tegemiseni.

Esitatud ja esitamata muudatustaotlusi saab avada menüüst „Dokumendid“ ja avatud taotluse vaatest.

4.5. Taotluse tagasivõtmine

Taotluse või esitatud muudatustaotluse saate tagasi võtta menüü „Dokumendid“ kaudu, valides taotluse või muudatustaotluse, mida soovite tagasi võtta. Seejärel vajutage nupule „Esita tagasivõtmise taotlus“.

Taotluse võite e-PRIA kaudu tagasi võtta igal ajal kuni:

- kohapealsest kontrollist või PRIA leitud vigadest teadasaamiseni;
- toetuse otsuse tegemiseni.

Tagasivõtmise taotlust on võimalik esitada kogu taotluse või viimase muudatustaotluse kohta. Viimase muudatustaotluse saab tagasi võtta, kui see ei ole „Tagasilükatud“ staatuses. Tagasilükatud muudatustaotlust ei saa tagasi võtta.

Esitatud ja esitamata tagasivõtmise taotlusi saab avada menüüst „Dokumendid“ ja avatud taotluse vaatest „Lisadokumendid“ alt.

Palun arvestage, et kui olete taotluse tagasi võtnud, saate uue taotluse esitada ainult taotluste vastuvõtmise perioodi jooksul. Kui võtate tagasi esitatud taotluse 5-aastase kohustuseperioodiga PLK toetuse osas, siis kohustus katkeb ning varasematel aastatel saadud toetus tuleb tagasi maksta.

4.6. Põllumajandusliku majapidamise/ettevõtte üleandmine pärast toetuse taotluse esitamist

Kui pärast toetuse taotluse esitamist ja enne kõigi toetuse saamise nõuete täitmist, sh nõuetele vastavuse nõuded, läheb kogu põllumajanduslik majapidamine/ettevõtte ühelt omanikult üle teisele, on võimalik toetuse maksmine uuele omanikule. Selleks peab põllumajandusliku majapidamise üle võtnud isik ülevõtmisperioodil, mis kestab 22. maist kuni 1. septembrini, esitama PRIA-le majapidamise ülevõtmist tõendavad dokumendid ja taotlema toetuse maksmist. Selleks on taotlejal võimalik esitada [soovituslik vorm](#). Vorm tuleb nii üleandja kui ka ülevõtja poolt digitaalselt allkirjastada ja esitada e-posti aadressil info@pria.ee.

Ülevõtmise puhul antakse kõik üleandja toetuse taotlemisega kaasnevad õigused ja kohustused üle ülevõtjale.

Juhul kui ülevõtmist tõendavaid dokumente eelpool nimetatud ajavahemikul ei esitata, makstakse toetus üleandjale, kui toetuse saamise nõued on täidetud.

4.7. Vääramatu jõud ja erandlikud asjaolud

Vääramatu jõud on asjaolu, mida taotleja ei saanud mõjutada ja mõistlikkuse põhimõttest lähtuvalt ei saanud temalt oodata, et ta kohustuse võtmise ajal selle asjaoluga arvestaks, seda väldiks või takistava asjaolu või selle tagajärje ületaks.

Vääramatu jõuna käsitletakse näiteks järgmiseid juhtusid:

- taotleja surm;
- taotleja pikaajaline töövõimetus;
- põllumajandusettevõtte olulise osa sundvõõrandamine, kui kohustuse võtmise päeval ei olnud sellist sundvõõrandamist võimalik ette näha;
- raske loodusõnnetus, mis kahjustab tõsiselt põllumajandusettevõtte põllumajandusmaad;
- taotleja ettevõtte ümberkruntimine, kui see pole algatatud omanike huvidest lähtuvalt.

Vääramatu jõu ja erandlike asjaolude olemasolu hindamisel võetakse arvesse üksikjuhtudel ilmnunud asjaolusid. Vääramatu jõud peab olema tekkinud kummagi poole süüta. Näiteks, kui taotlejal on maa kasutamiseks sõlmitud rendileping ja rendileandja seda rikub, ei ole tegemist vääramatu jõuga. Lepingu rikkumisel saab taotleja oma õiguste kaitseks pöörduda maakohтусse [tsiviilkohtumenetluse seadustikus](#) sätestatud alustel ja korras.

Vääramatust jõust ja erandlikest asjaoludest tuleb PRIA-t teavitada kirjalikult 15 tööpäeva jooksul alates kuupäevast, kui seda on võimalik teha. Teavituse saab esitada [e-PRIA](#) kaudu, valides „Dokumendid“ alt esitatud pindala- ja loomapõhiste toetuste taotluse ning seejärel „Lisa dokument“. Teavituse tulemusena on PRIA-l ja/või KeAl võimalik kontrollida teavituses toodud asjaolude olemust (näiteks ei ole vääramatu jõud või erandlik asjaolu tehnika purunemine) ja arvestada sellega toetuse nõuete täitmise hindamisel. Taotleja peab arvestama, et erandlikest asjaoludest teavitamine võib leevendada tähtjaks nõude täitmata jätmise sanktsiooni, kuid ei

vabasta nõude täitmisest ja nõue tuleb täita esimesel võimalusel. Eelnevast tulenevalt võetakse teavitus menetlusse, mille tulemusena selgub sõltuvalt asjaoludest ka selle mõju toetusele, kuid eraldi vastuskirja võimalike tagajärgede kohta taotlejatele ei saadeta.

Oluline on silmas pidada, et vääramatu jõu või erandlike asjaolude esinemisel hüvitatakse taotlejale toetus ainult tehtud töö ulatuses, st asjaolusid arvesse võttes hinnatakse nõude täitmata jätmist leebemalt, kuid toetuse vähendamine toimub ikkagi.

4.8. Kohustuse jätkamine taotleja surma korral

Kohustust saab nii täielikult kui osaliselt jätkata pärija, kaaspärija või muu isik. Osalise jätkamise korral tuleb näidata, milliste pindalade osas kohustust jätkatakse.

Kohustuse jätkamise korral tuleb PRIAle esitada järgmised dokumendid:

- kui pärija jätkab kohustust:
  - kirjalik avaldus kohustuse ülevõtmise kohta;
  - koopia pärimisõiguse tunnistusest.
- kui kaaspärija jätkab kohustust:
  - kirjalik avaldus kohustuse ülevõtmise kohta;
  - koopia pärimisõiguse tunnistusest;
  - avaldus teistelt kaaspärijatelt toetustest loobumise kohta selle maa või toetuse osas.
- kui muu isik jätkab kohustust:
  - koopia pärimisõiguse tunnistusest;
  - avaldus teistelt kaaspärijatelt toetustest loobumise kohta selle maa või toetuse osas;
  - kohustuse üleandmise-ülevõtmise teade koos alade loeteluga.

5. Taotluse kontrollimine

Taotluse kontrollimine jaguneb administratiivseks ja kohapealseks kontrolliks. Administratiivset kontrolli tehakse kõikide esitatud taotluste üle.

Taotluse kontrollimise käigus kontrollitakse, kas taotleja ning tema maa vastavad toetusõiguslikkuse ja toetuse saamise ning nõuetele vastavuse süsteemi nõuetele. Lisaks kontrollitakse ka mitmeid nõuetega sätestatud dokumente (näiteks põlluraamatut) ja muid haldusmenetluse käigus vajalikke tõendeid ja andmeid.

5.1. Halduskontroll

Taotluse täitmise käigus kontrollib süsteem, kas iga taotletud ala on vähemalt 0,10 ha.

Kui taotlus on esitatud, kontrollib PRIA:

- 5-aastase kohustuse suurendamist ja vähendamist. Vajadusel tehakse taotlejale täiendav järelepärimine;
- 5-aastase kohustuse jätkamist; kas esitatud on vajalikud kohustuse üleandmise-ülevõtmise teatised; kas ülevõtja on esitanud pindala- ja loomapõhiste toetuste taotluse ning ülevõetud kohustusealustele aladele toetusi taotlenud;
- PLK koolituse nõude täitmist;
- kas samale maale taotletakse PLK toetust ja muid pindalapõhiseid toetusi;
- nõuetele vastavuse osas loomade registri teavitusi ning loomade tähtaegset märgistamist.

Kui administratiivse kontrolli käigus avastatakse märke võimalikust nõuete rikkumisest, viiakse läbi järelkontroll mistahes teise asjakohase menetluse ja vajadusel kohapealse kontrolli abil või saadetakse järelepärimine taotlejale.

5.2. Kohapealne kontroll

Kohapealsed kontrollid algavad pärast taotluste vastuvõttu ning kestavad vajadusel aasta lõpuni. Nõuetele vastavuse nõuete täitmise osas teostatakse kontrollid aastaringsest. Kohapealseid kontrollid tehakse kontrollvalimite alusel. PRIA ja KeA võivad kasutada kohapealsete kontrollide läbiviimiseks ka ATVd. ATV kasutamisest antakse taotlejale eelnevalt teada.

Toetuse nõuete rikkumist hinnatakse vastavalt selle raskusele, ulatusele ja kestusele. Hindamine toimub hindamismatriksite alusel, mis avaldatakse [PRIA kodulehel](#). Kohapealset kontrolli läbiviiv teenistuja võib põhjendatud juhtudel rikkumise hindamisel kasutada kaalutusõigust ja hinnata rikkumist matriksist erinevalt.

Pindala mõõtmised teostatakse mööda toetusõigusliku ala piiri, kontrollides põllumajandustootja taotletud pinna vastavust tegelikule olukorrale.

Dokumentidest kontrollitakse taotleja juures põlluraamatut ning vajadusel maa kasutusõigust tõendavaid dokumente ja kohapealse kontrolli juures viibiva isiku esindusõigust kinnitavat dokumenti.

Visuaalselt kontrollitakse, kas HPK raames säilitamisele kuuluvad maastikuelemendid, mis on arvestatud koosluse pindala hulka, vastavad kehtestatud parameetritele (sõltuvalt maastikuelemendi tüübist kontrollitakse selle suurust, laiust, kõrgust või pikkust jms). Erinevuste leidmisel maastikuelemendid mõõdistatakse ning mittevastavad maastikuelemendid arvestatakse ala pindalast välja.

Kohapealses kontrollis ei loeta toetusõiguslikeks alaliselt liigniiskeid alasid, millel liigse vee tõttu ei ole võimalik põllumajanduslikku tegevust (niitmist või karjatamist) läbi viia. Sellised alad on näiteks kobraste üleujutusosalad, tiigid ning alad, mida ei saa lugeda heas korras olevaks põllumajandusmaaks.

PRIA kontrollib kohapeal HPK nõudeid. KeA kontrollib kohapeal PLK toetusõiguslikkuse ja toetuse nõudeid. Põllumajandus- ja Toiduamet (PTA) ning KeA kontrollivad kohapeal kohustuslikke majandamisnõudeid. KeA kontrollib lisaks ka [HPK määruses](#) toodud veekaitse nõudeid.

Nõuetele vastavuse nõude rikkumist hinnatakse vastavalt selle tõsidusele, ulatusele ja püsivusele. Hindamine toimub hindamismatriksite alusel, mis avaldatakse [PRIA kodulehel](#). Rikkumise tõsidust, ulatust ja püsivust hinnatakse kuni 4 punkti skaalal. Koondhinde saamiseks liidetakse punktid ja vastavalt punktisummale leitakse toetuse vähendamise % toetussummast.

Kohapealses kontrollis täidetakse kontrollaruanne, kuhu ka taotlejal on võimalik lisada omapoolsed märkused. Kontrollaruande allkirjastavad kontrolli läbiviinud teenistuja ja taotleja või tema volitatud esindaja. Kontrollaruande allkirjastamisega tõendab taotleja või tema esindaja, et on teadlik majapidamises läbi viidud kohapealsest kontrollist ning talle on võimaldatud esitada ja lisada kontrollaruandele märkuseid (allkiri ei tähenda nõustumist kontrolli tulemustega). Kui

kohapealses kontrollis on tuvastatud eiramisi või on mõõdetud alasid, saadetakse taotlejale kontrollaruande koopia. Kui taotlejal on pretensioone kohapealse kontrolli läbiviimise või tulemuste kohta, saab ta need esitada KeAle või PRIAle kirjalikult 15 kalendripäeva jooksul alates kontrolli toimumisest ja/või kontrollaruande koopia kättesaamisest.

6. Toetuse vähendamine

Toetuse vähenduse arvestamine toimub vastavalt [komisjoni delegeeritud määrusele \(EL\) nr 640/2014](#).

6.1. Toetuse vähendamine pindalade erinevuse tõttu

Pindala erinevus	Vähendamine
Taotlusel esitatud pindala on väiksem, kui tegelik kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või kindlakstehtud pindala.	Toetus määratakse taotluses esitatud andmete alusel.
Taotlusel esitatud pindala on kuni 3% või kuni 2 ha suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või kindlakstehtud pindalast.	Toetus määratakse mõõdetud või kindlakstehtud pindala järgi.
Taotluses esitatud pindala on üle 3% või üle 2 ha, kuid kuni 20% suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või kindlakstehtud pindalast.	Toetust vähendatakse ühikumääragrupis taotletud pindala ja mõõdetud või kindlakstehtud pindala kahekordse vahe võrra.
Taotluses esitatud pindala on üle 20% ja kuni 50% suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või kindlakstehtud pindalast.	Ühikumääragrupi* osas jäetakse taotlus rahuldamata.
Taotluses esitatud pindala on üle 50% suurem kohapealse kontrolli käigus mõõdetud või kindlakstehtud pindalast.	Ühikumääragrupi* osas jäetakse taotlus rahuldamata. Lisaks arvatakse taotleja veel üks kord toetusesaajate hulgast välja tuvastatud pindala erinevusele vastava summa ulatuses. See summa tasaarvestatakse mistahes toetuskavade alusel makstavate toetustega järgneva kolme kalendriaasta jooksul.

*ühikumääragrupp - PLK toetuse raames sama koosluse tüübiga alad.

Näide: Taotleja taotles toetust 100 ha kohta, kuid kohapealses kontrollis selgus alasid üle mõõtes, et tegelik pindala on 90 ha. Pindalade erinevuse protsendivahemik leitakse järgmiselt:

$10/90 \times 100 = 11\%$. Kuna taotlusel esitatud pindala on kontrollimisel selgunud pindalast suurem üle 3%, aga alla 20%, vähendatakse toetussummat kahekordse pindala erinevuse ehk 20 hektari võrra. Toetust ei määrata ka tuvastatud pindala erinevuse, so 10 ha eest. Seega, kui muid toetuse vähendamisi ei ole, määratakse tootjale toetus $100 - 30 = 70$ ha eest.

6.2. Toetuse vähendamine baas- ja toetatavate nõuete rikkumise eest

PLK toetuse nõuete rikkumise hindamismatriksid asuvad [PRIA kodulehel](#).

6.3. Toetuse vähendamine juhul, kui taotleja ei ole deklareerinud kogu maakasutust

Kui toetusesaaja ei deklareeri jooksvaks aastaks kogu tema kasutuses olevat põllumajandusmaad ning kui erinevus ühelt poolt taotluses deklareeritud kogupindala ja teiselt poolt deklareeritud pindala pluss deklareerimata põldude kogupindala vahel on rohkem kui 3% deklareeritud pindalast, vähendatakse sellele toetusesaajale kõnealuseks aastaks makstavate pindalapõhiste otsetoetuste ja/või MAK pindalatoetusmeetmete alusel makstavate toetuste kogusummat kuni 3%, olenevalt väljajätmise raskusastmest.

6.4. Toetuse vähendamine nõuetele vastavuse süsteemi nõuete rikkumise tõttu

Nõuetele vastavuse süsteemi mistahes nõude rikkumise korral vähendatakse kõiki taotletud toetusi, millele nõuetele vastavuse süsteem kehtib. Nõuded kehtivad kalendriaasta järgi, st kui nõude rikkumine pandi toime ja tuvastatakse 2022. aastal, siis vähendatakse ka 2022. aastal taotletud pindala- ja/või loomatoetusi. Kui nõude rikkumine pandi toime 2021. aastal, aga rikkumine tuvastatakse 2022. aastal toimunud kontrollis, siis vähendus arvutatakse rikkumise toimepanemise ehk 2021. aastal taotletud toetuste summast, kuid vähendatakse 2022. aastal taotletud toetusi.

HPK nõuete ja kohustuslike majandamisnõuete puhul hinnatakse leitud rikkumiste korral, kas tegemist on hooletusest või tahtlikkusest tingitud rikkumisega, rikkumise tõsidust, püsivust ning ulatust ning kas on kergendavaid asjaolusid.

Hindamine toimub hindamismaatriksite alusel, mis avaldatakse [PRIA kodulehel](#). Rikkumise tõsidust, ulatust ja püsivust hinnatakse kuni 4 punkti skaalal. Koondhinde saamiseks liidetakse punktid ja vastavalt punktisummale leitakse toetussumma vähendamise protsent.

Kui rikkumine tuleneb põllumajandustootja hooletusest, on üldreeglina vähendamise ulatuseks 3% toetussummast. PRIA võib pädeva kontrolliasutuse poolt kontrollaruandes esitatud hinnangu alusel siiski otsustada, kas seda protsenti vähendada 1%-ni või suurendada 5%-ni. Lõpliku vähendusprotsendi kujunemisel arvestatakse, kas rikkumised on tuvastatud samas või erinevates valdkondades. Juhul, kui rikkumised on tuvastatud samas valdkonnas (näiteks on tuvastatud erinevad nõude rikkumised HPK nõuete kontrollis), läheb arvesse suurim valdkonna rikkumine. Erinevate valdkondade nõuete rikkumised liidetakse, kuid maksimaalne vähendamine esimesel rikkumise aastal on siiski 5% toetussummast.

Kui nõuetele mittevastavus on olnud taotleja poolt tahtlik, on vähendamise ulatuseks üldreeglina 20%. PRIA võib pädeva kontrolliasutuse poolt kontrolliaruandes esitatud hinnangu alusel siiski otsustada vähendada seda protsenti, kuid mitte alla 15%, või vajaduse korral suurendada seda 100%-ni toetuse kogusummast.

Kui taotleja on kolme järjestikuse kalendriaasta jooksul vähemalt kahel kalendriaastal rikkunud sama nõuet või standardit, korrutatakse esimese korduvuse puhul kindlaksmääratud vähendusprotsent kolmega. Edasiste korduvate rikkumiste puhul korrutatakse eelmise korduva rikkumise vähendusprotsent kolmega. Kui korduvuse arvutamisel on jõutud 15%-ni, teavitab PRIA taotlejat, et sama nõude rikkumise veelkordsel kindlakstegemisel käsitletakse seda tahtliku nõude rikkumisena ning toetust vähendatakse tahtliku rikkumise vähendamise määraga.

7. Toetuse määramine või taotluse rahuldamata jätmine

PRIA otsustab PLK toetuse taotluste rahuldamise või rahuldamata jätmise hiljemalt 10. veebruariks 2023. a.

Infot otsuste kohta saab vaadata [e-PRIAs](#) menüüst „*Dokumendid*“. Määratud toetussummad avalikustatakse ka PRIA kodulehe [Toetuste saajad](#) lehel 10 tööpäeva jooksul alates otsuse kinnitamisest. Toetuse vähendamise või taotluse rahuldamata jätmise otsusest teavitab PRIA teid 10 tööpäeva jooksul pärast otsuse tegemist kas kirjalikult, saates teile tähtitud postiga otsuse väljavõtte, või e-teavitusega, kui olete kliendi andmetes andnud nõusoleku suhelda PRIAga elektroonilisel teel. Elektroonilises teavituses suunatakse Teid otsuseid vaatama e-PRIAsse. Väljavõtet või selle teavitust ei saadeta taotlejale, kelle toetust ei vähendata.

Taotlus jäetakse tervikuna rahuldamata järgmistel juhtudel:

- taotlusaluste või nõuetele vastavate alade kogupindala on väiksem kui PLK toetuse minimaalne toetusõiguslik pindala ([ELÜPS](#) § 79);
- taotleja ei võimalda läbi viia kohapealset kontrolli;
- taotleja on taotlusele märkinud tegelikust nõuetekohasest tuvastatud pindalast üle 20% suurema pindala. Sel juhul jääb taotleja ühikumäärarühmi osas toetusest ilma. Kui erinevus on üle 50%, arvatakse taotleja lisaks veel üks kord järgneva kolme aasta jooksul toetusesaajate hulgast välja tuvastatud pindala erinevusele vastava summa ulatuses;
- taotleja rikub toetuse baas- või toetatavaid nõudeid ulatuses, mis üksi või koosmõjus vähendavad toetuse summa nullini;
- tahtliku nõuetele vastavuse nõuete rikkumise puhul võidakse toetussummat vähendada kuni 100%;
- taotleja on tekitanud toetuse saamise tingimused kunstlikult.

8. Toetuse maksmine

PLK toetus makstakse välja hiljemalt 30. juuniks 2023. a.

NB! Arveldusarve numbri või konto omaniku nime muutumisest palume kohe PRIAt teavitada. Toetuse taotleja peab olema ise konto omanik. Vastasel juhul ei ole võimalik toetussummat üle kanda. Andmeid on võimalik muuta [e-PRIA](#) teenuses „*Kliendi andmed*“, mille kaudu esitatud andmete muutmise toimub koheselt, kui ei ole vaja teha andmete lisakontrolle.

Vana e-PRIA teenustes „*Maksete nimekiri*“ ja „*Võlgnevuste nimekiri*“ on võimalik taotlejal tutvuda endaga seotud maksete ning võlgnevustega. Maksete nimekirjas on vaikumisi kuvatud taotleja maksed viimase aasta jooksul. Taotlejale on nähtavad ka maksed, mille kohta otsus on tehtud, kuid väljamakse on tulevikus (makse kuupäev on kas täidetud tuleviku kuupäevaga või on täitmata). Sel kuupäeval, kui PRIA finantsosakond on omalt poolt tellinud riigikassast raha kliendile väljamakseks (reeglina 2-7 päeva jooksul), saab väljamakse kuupäev, millal toetusraha kliendi arvele laekub, kliendile nähtavaks ka e-PRIAs.

Füüsilistele isikutele makstavatelt summadel peetakse kinni üksikisiku tulumaks. Toetust saavatel eraisikutel on võimalus esitada PRIAle ühekordne avaldus selle kohta, et toetuselt tulumaksu kinnipidamisel arvestatakse maksustatavalt summalt eelnevalt maha tulumaksuvaba määr. Info põllumajandustoetuste maksustamise kohta (sh avalduse vorm) on kättesaadav PRIA kodulehe [toetuste maksustamise](#) lehelt.

Tulude deklareerimisega seotud küsimustega palume pöörduda otse Maksu- ja Tolliameti poole infotelefonil 880 0811 või e-kirja teel aadressil eraklient@emta.ee. Lisainfot toetuste maksustamise kohta leiata [Maksu- ja Tolliameti kodulehelt](#).

9. Otsuse vaidlustamine

Kui Te ei ole PRIA otsusega nõus, on Teil võimalus esitada [haldusmenetluse seaduse](#) nõuetele vastav vaie PRIA peadirektorile, põhjendades omapoolset seisukohta. Vaie tuleb edastada aadressil Tähe 4, Tartu 51010 või e-postiga pria@pria.ee 30 kalendripäeva jooksul pärast haldusakti kättesaamist. Elektroonilise otsuse kättetoimetamisega nõustumise korral loetakse otsuse kättesaamise hetkeks vastava e-teavituse saatmise kuupäev. Vaide põhjal vaadatakse taotlus uuesti üle ja tehtud otsusest teavitatakse Teid kirjalikult.

Tulenevalt [haldusmenetluse seaduse](#) § 76 lõikes 2 sätestatule märgitakse vaides:

- 1) haldusorgani nimetus, kellele vaie on esitatud;
- 2) vaide esitaja nimi või nimetus, postiaadress ja sidevahendite numbrid;
- 3) vaidlustatava haldusakti või toiminguga sisu;
- 4) põhjused, miks vaide esitaja leiab, et haldusakt või toiming rikub tema õigusi;
- 5) vaide esitaja selgelt väljendatud nõue;
- 6) vaide esitaja kinnitus selle kohta, et vaieldavas asjas ei ole jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust;
- 7) vaidele lisatud dokumentide loetelu.

Vaidele kirjutab alla taotleja või tema esindaja. Vaide esitaja esindaja lisab volikirja või muu volitust tõendava dokumendi, kui seda ei ole varem esitatud.

10. Toetuse tagasinõudmine

Kui pärast toetuse väljamaksmist selgub, et taotleja on esitanud valeandmeid, eelmiste aastate toetus on välja makstud alusetult või kui taotleja loobub 5-aastasest kohustusest enne kohustuseperioodi lõppu, peab ta saadud toetuse summa tagasi maksma. Kui toetuse saajalt nõutakse eelnevatel aastatel saadud toetus täielikult tagasi, siis võetud 5-aastane kohustus lõpeb.

[ELÜPS](#) § 111 lg 5 alusel jäetakse toetus taotlejalt tagasi nõudmata, kui tagasinõutav summa ei ületa 100 eurot.

Tulenevalt kehtivatest põllumassiivi identifitseerimissüsteemi ajakohastamise nõuetest (kord 2 aasta jooksul tehakse uued ortofotod) ja kohapealse kontrolli valimi suurusest (5% taotlejatest), on kehtestatud alusetult väljamakstud toetussummade tagasinõudmiseks kuni 10-aastane tähtaeg. Tagasimakse kohustust ei kohaldata, kui ajavahemik toetuse maksmise kuupäevast kuni kuupäevani, mil pädev asutus toetuse saajat esimest korda makse alusetusest teavitab, on pikem kui kümme aastat.

11. Toetuse saamisest ja kasutamisest teavitamine

Toetuse saaja on kohustatud teavitama avalikkust toetuse saamisest ja kasutamisest, muuhulgas sellest, et asjakohane toetatav objekt või tegevus on viidud ellu või viiakse ellu Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist saadud toetuse abil. Kui toetuse saajal on olemas toetatava objekti või tegevusega seotud veebileht, tuleb sellel avaldada MAK logo ja Euroopa Liidu embleem ning

esitada objekti või tegevuse lühikirjeldus. Toetuse teavitamisega seonduv on reguleeritud [maeluministri 22.12.2015. a määrusega nr 26](#). Täiendav info on kättesaadav PRIA kodulehe [MAK 2014-2020 objektide tähistamise](#) lehel.

12. Toetuse aluseks olevad õigusaktid

Kõigi õigusaktide puhul palume arvestada, et lisaks õigusakti nimetuses olevale esialgsele kuupäevale võib neis olla hilisemaid muudatusi. Õigusakte elektroonilisest Riigi Teatajast lugedes palume valida hetkel kehtiv versioon.

12.1. Eesti õigusaktid

- [Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadus](#)
- Maeluministri 1. märtsi 2022. a määrus nr 10 „[2022. aastal „Eesti maaelu arengukava 2014-2020“ alusel antavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika kohased maaelu arengu toetused](#)“
- Maeluministri 22. aprilli 2015. a määrus nr 38 „[Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus](#)“
- Maeluministri 17. aprilli 2015. a määrus nr 32 „[Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus](#)“
- Põllumajandusministri 10. märtsi 2015. a määrus nr 22 „[Põllumassiivi kaardi koostamise, põllumassiivi piiripunktide määramise, põllumassiivile unikaalse numberkoodi andmise, põllumassiivi toetusõigusliku pindala ning põllumassiivil asetsevate maastikuelementide määramise ja korra ning põllumassiivi kasutamise kohta esitatavad andmed ja nende esitamise kord](#)“
- Põllumajandusministri 14. jaanuari 2015. a määrus nr 4 „[Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded](#)“
- Maeluministri 22. detsembri 2015. a määrus nr 26 „[Maaelu arengu toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, toetatud objektide tähistamise ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi \(EAFRD\) osalusele viitamise täpsem kord perioodil 2014–2020](#)“
- [Looduskaitseseadus](#)
- [Haldusmenetluse seadus](#)
- [Veeseadus](#)

12.2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu ning Komisjoni määrused

- [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus \(EL\) nr 1305/2013](#), 17. detsember 2013, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005;
- [Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus \(EL\) nr 1306/2013](#), 17. detsembri 2013, ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008;
- [Komisjoni rakendusmäärus \(EL\) nr 809/2014](#), 17. juuli 2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi, maaelu arengu meetmete ja nõuetele vastavusega;
- [Komisjoni delegeeritud määrus \(EL\) nr 640/2014](#), 11. märts 2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse

süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas;

- [Komisjoni rakendusmäärus \(EL\) nr 808/2014](#), 17. juuli 2014, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) rakenduseeskirjad;
- [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus \(EL\) 2020/2220](#), 23. detsember 2020, millega kehtestatakse teatavad üleminekusätted Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) ja Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) toetuse kohta 2021. ja 2022. aastal ning muudetakse määrusi (EL) nr 1305/2013, (EL) nr 1306/2013 ning (EL) nr 1307/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja nende määruste kohaldamisega ning määrust (EL) nr 1308/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja sellise toetuse jaotamisega.

12.3. Muud toetuse menetlemisel aluseks olevad dokumendid

- European Commission guidance document (DSCG-2014-32 FINAL Rev4) ON-THE-SPOT CHECKS ACCORDING TO ART. 24, 25, 26, 27, 30, 31, 33A, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41 OF REGULATION (EU) NO 809/2014 AS AMENDED BY REGULATION (EU) 2015/2333 AND REGULATION (EU) NO 2018/746 CLAIM YEAR 2018, GUIDANCE FOR ON-THE-SPOT CHECKS (OTSC) AND AREA MEASUREMENT1;
- European Commission guidance document ([DSCG-2014-33 FINAL Rev5](#)) ON THE LAND PARCEL IDENTIFICATION SYSTEM (LPIS) UNDER ARTICLES 5, 9 AND 10 OF COMMISSION DELEGATED REGULATION (EU) NO 640/2014 AND ON THE ESTABLISHMENT OF THE EFA-LAYER REFERRED TO IN ARTICLE 70(2) OF REGULATION (EU) NO 1306/2013 CLAIM YEAR 2018 ONWARDS;
- European Commission guidance document ([DSCG/2014/39-FINAL REV 3](#)) ON AID APPLICATIONS AND PAYMENT CLAIMS REFERRED TO IN ART. 72 OF REGULATION (EU) 1306/2013.

Eesti õigusaktidega saab tutvuda Riigi Teataja kodulehel www.riigiteataja.ee, Euroopa Liidu õigusaktidega kodulehel <http://eur-lex.europa.eu>. Eesti maaelu arengukavaga 2014-2020 saab tutvuda Maaeluministeeriumi kodulehel www.agri.ee. Muude toetuse menetlemisel aluseks olevate dokumentidega PRIA kodulehel www.pria.ee.

Edukat taotlemist!